

Terméskilátások Franciaországban a 2013-as évre

Az adatok szerint az idén a francia lágybúza-termés kielégítőnek mutatkozik és jelentős export-növekedés várható, ezzel párhuzamosan a kereskedők megpróbálnak pozíciókat szerezni az egyiptomi piacon is, mégpedig a romániai szállítók rovására. A kukoricatermés mennyisége ugyan a nagyobb vetésterület miatt szinten maradhat, de a termésátlagok jelentősen elmaradnak a tavalyitól. A durumbúza mennyisége 28%-kal lesz kevesebb, mint tavaly – e kultúra esetében a szakértők további vetésterület-csökkenéstől tartanak. Repceből közel 20%-kal termett kevesebb, mint tavaly, a napraforgó viszont 8%-kal több termést ígér. A fehérjenövények hozama az előző 5 év átlagához képest 21%-kal lesz kisebb, az összes termés borsóból szinten marad, lóbabból viszont 13%-kal kisebb. Almából átlagos év várható 1,7 millió tonnával, míg borból a minisztérium 44,5 millió hektolitert prognosztizál. Ez a mennyiség elmarad a várakozásoktól, noha így is 7%-kal lehet több mint a tavalyi év történelmileg alacsonynak mondott szintje, ám alatta marad a megelőző öt év átlagának. Megjegyzendő, hogy a takarmányborsó és a durumbúza vetésterülete a speciális támogatások ellenére csökkent, mivel az elérhető ár nem kellően vonzó a gazdák számára. Cukorrépából 33,2 Mt várható, az előállított cukor mennyisége 4,5 Mt alatt lesz.

A franciaországi terméskilátásokat az idei év első hat hónapjának rendkívül hideg és a sokéves átlagnál jóval csapadékosabb időjárása jelentősen rontotta, egyes kultúrákban pedig a nyári szélsőséges időjárás – jégverések, özvívyszerű esők – okozott komoly károkat. A helyzetet a sajtó – elsősorban a *La France Agricole* hetilap (nagyjából a *Magyar Mezőgazdaság* megfelelője) – tudósításai, valamint a szakértő közleményei alapján mutatjuk be.

A lap augusztus 12-én a minisztérium [adataira](#) hivatkozva [azt írta](#), hogy az augusztus elsejei becslések szerint – és a kedvezőre fordult időjárás miatt - az eredetileg tervezettnél valamivel több **lágybúza** és kukorica, viszont kevesebb árpa, durumbúza és repce terem az idén az országban. A kalászos gabonák termését a 2008-2012-es időszak átlagával egyezőre taksálta a tárca statisztikai hivatala, az [Agreste](#). A számokat tekintve ez azt jelenti, hogy lágybúzából 36,1 millió tonna (Mt) teremhet, ami valamivel több mint 2012-ben és elérhető a 7,23 t/ha termésátlag. Durumbúzából viszont csak 1,8 Mt-t várnak, ami negyedével kevesebb, mint a korábbi években, de ennek elsődleges oka a vetésterület csökkenése. Az árpa esetében remélt 10,5 Mt 8%-kal kevesebb, mint tavaly, ennek oka kettős: a vetésterület és a termésátlag egyaránt csökkent.

A szántóföldi kultúrákra szakosodott alkalmazott kutatási intézet, az [Arvalis](#) és az [Unigrains](#) (azaz a szemestermény-szakma befektetői oldala) adatai szerint a tavalyi évhez képest 2013-ban hektáronként 60 euróval nőttek (+3,6%) a lágybúza termelési költségei, ezzel 2006. óta a legmagasabb szintet érték el. Az akkori értékekhez képest a változó költségek 236 euróval magasabbak, ami +48%-os növekedést jelent hét év alatt. Az emelkedést egyértelműen a segédanyagok – ezen belül is elsősorban a N-műtrágya – árának növekedésével magyarázzák.

A **takarmánykukorica** termése 15,6 Mt körül alakulhat, ez 4%-kal több, mint tavaly, az első becslések alapján az átlagtermés 8,9 t/ha lehet, míg a silókukoricából 18 Mt-t várnak, ez egyezik a tavalyi mennyiséggel. (A kukorica vetésterületének alakulását, az egyes típusok – szemes, siló, vetőmag – arányát Franciaország esetében hosszú idősorokkal kísérve a francia kukorica-termelők országos szövetségének – [AGPM](#) - [honlapja](#) kiválóan ábrázolja.) A repce

már 2012. őszén hátránnyal indult, mivel az időjárási föltételek nem voltak a legideálisabbak számára, ezt tetézte a tavaszi hatalmas csapadékmennyiség – a várt 4,4 Mt éppen ezért 19%-kal kevesebb, mint 2012-ben. **Napraforgó** viszont 8%-kal lehet több (1,7 Mt), elsősorban a vetésterület növekedése miatt. A tárca közleménye arra is fölívta a figyelmet, hogy az egyes növénykultúrák terméskilátásai helyenként nagyon heterogének lehetnek.

Szeptember 10-én a lap a tárca [aktualizált](#) becsléseire [hivatkozva](#) további növekedést jósolt a lágy- vagy *aestivum* búzának (37 Mt, 7,4 t/ha), helyben hagyta a kukorica és az árpa esetében korábban közölteket. Napraforgóból is többet jósoltak, a korábbi 1,7 Mt-t 1,73 Mt-ra emelve, amit a vetésterület 11%-os növekedésével magyaráznak. A durumbúza terméskilátásait viszont rontotta az Agreste, eszerint a várható termés csak 1,7 Mt lesz, ami 28%-kal kevesebb, mint tavaly, az ok pedig a 100 ezer hektárral kisebb vetésterület. A repce esetében a korábbi 4,4 millió tonnát 4,36 millióra módosították (-20% 2012-höz képest), emögött a kedvezőtlen időjárást sejtetik, ami igen heterogén növényállományokhoz – sőt egyes esetekben kényszerű kiszántásokhoz – vezetett. A fehérjenövények hozama az előző 5 év átlagához képest 21%-kal lesz kisebb.

A La France Agricole szeptember 11-én a piaci kilátásokkal [foglalkozik](#) a [FranceAgriMer](#) közleménye alapján. Az ügynökség gabona-szekciója szerint jó exportkilátásokkal számolhat a harmadik országokban komoly keresettségnek örvendő francia lágybúza ezen vevők irányába, ezzel együtt sajnálatosnak tartotta, hogy a fehérjetartalom elmarad a várakozásoktól. A FranceAgriMer 36,68 Mt-ás becslése nagyjából azonos az Agreste-ével, az átlagos fehérjetartalmat 11,2%-nak adják meg (2012-ben 11,4% volt), a hektolitersúly 77,6 kg/hl, ami viszont magasabb, mint a tavalyi 76,1 kg/hl. A 76 kg/hl értéket a megtermett búza 88%-a eléri. Az idén a Hagberg-féle esésszám a tételek 99%-ánál eléri vagy meghaladja a 220 másodpercet, míg tavaly ez csak 72%-ban volt így, azaz a kalászbán – vagy betakarítás után - csírázás jelensége szinte egyáltalán nem fordult elő az idén. Ez azt jelenti, hogy várhatóan 23 Mt lesz a különleges sütőipari minőségű búza (*blé meunier supérieur*), ellentétben a tavalyi 18,5 millió tonnával. A FranceAgriMer szakértője, Rémi Haquin szerint az aggasztó az, hogy a fehérjetartalom inkább csökkenő, mintsem emelkedő tendenciát mutat, miközben az ideális legalább 11,5% lenne (noha bizonyos föltételek mellett az exportpiac 11%-tól már hajlandó elfogadni a búzát, ezt a szintet a megtermett mennyiség kétharmada eléri) – szerinte a probléma mögött a helytelen nitrogén-trágyázás van. Az ügynökség szerint a tavalyi 17,2 Mt exporttal szemben az a mostani szezonban legalább 18,2 Mt-át exportálni fog az ország, ebből a többi uniós tagországba 7,1 Mt kerülhet, ami kevesebb, mint a 2012-es 7,2 Mt. Az adatok szerint a harmadik országok részéről már az idei szezon kezdetén jóval nagyobb érdeklődés mutatkozik a francia búza iránt mint egy évvel korábban, így a remények szerint a tavalyi 9,9 Mt helyett legalább 11 Mt kerülhet az EU-n kívüli országokba. A legfontosabb piac továbbra is Algéria, de rendkívül fontosnak tartják a francia búza iránt Kína és Szaúd-Arábia részéről megnyilvánuló érdeklődést is. Kína esetében ezt az ottani kedvezőtlen időjárási körülmények miatti terméskieséssel, Szaúd-Arábia kapcsán pedig annak tulajdonítják, hogy az ország az ivóvíz-problémák megoldása érdekében le akarja állítani a búzatermelést. Egyiptom a romániai búzát vásárolja inkább, de a francia szakértők szerint hamarosan át tudják venni Románia szerepét ezen a piacon és már a közeljövőben 1 millió tonnás egyiptomi exporttal számolnak. A reményeket árnyalja, hogy a hasonló árú francia búzára nagyobb szállítási költség rakódik, ami a romániai búzát a franciához képest már vonzóbbá teszi az egyiptomi vevők szemében. A romániai exportöröknek kedvez továbbá, hogy kellően nagy árualappal bírnak, a kedvező időjárásnak köszönhetően náluk az átlagosnál nagyobb a malmi minőségű búza aránya (65%), valamint kénytelenek az árat kellően alacsony és vonzó szinten tartani,

mert az elégtelen tárolókapacitás miatt nem tudnák különben betárolni az igen jónak ígérkező kukoricatermést.

A FranceAgriMer október 9-i gabonabizottsági ülése [pontosította a korábbi adatokat](#), ezek szerint a 2013-2014-es lágybúza-export a harmadik országokba akár 200 ezer tonnával is több lehet, így várhatóan el fogja érni a 11,2 millió tonnát, a remények szerint különösen a kampány második felében lehet majd érdemi egyiptomi szállításokra számítani. Árpából az elmúlt három hónapban már 1 millió tonnát exportáltak, ez 58%-kal magasabb, mint egy évvel korábban. A szervezet adatai szerint az egyesült királyságbeli árpatermés az idén kiemelkedően jónak ígérkezik, mivel a vetésterület egyharmaddal nagyobb, mint egy évvel korábban.

A FranceAgriMer és az Arvalis [becslése szerint](#) a megtermett búza-mennyiség 58%-a a különleges sütőipari minőségű búza (*blé meunier supérieur*) kategóriába esik (E és 1-es osztály), ami legkevesebb 21 millió tonnát jelent. A két szervezet az idei búzatermést október első napjaiban 36,7 millió tonnára becsülte, szemben a tavalyi 35,6 Mt-val. A francia piac igénye 15 Mt, ebből 5 Mt a malomipari, 4,5 Mt a takarmányozás, 2,9 Mt a keményítőgyártói szükséglet. A magtárakba került búza átlagos nedvességtartalma 13,5%, ami jó minőségmegőrzést biztosít. A FranceAgriMer szerint az egyiptomi piacra továbbra is elsősorban Románia, Ukrajna és Oroszország szállít, ám a tavalyinál nagyobb fekete-tengeri készletek egy része hamarosan el fog fogyni, többek között azért, mert Oroszország föl akarja tölteni a készleteit, így a későbbiekben megnyílhat az út a francia búza Egyiptomban való értékesítése előtt.

A **durumbúza** termését a FranceAgriMer 1,72 Mt-ra becsüli, ez csak 20 ezer tonnával több, mint az Agreste néhány nappal korábban közzétett adata – tavaly ebből a terményből 2,37 millió tonnát takarítottak be. A hektoliter-súlyt 77,5 kg/hl-nek várják (tavaly 78,7 kg/hl volt), fehérjetartalom a tavalyi 13,6% helyett csak 13,3% lesz. A szakértők a vetésterület további csökkenésétől tartanak, mivel a termelők – különösen a csökkenő árak miatt – nem találják meg a számításukat ezzel a kultúrával, ellentétben a lágybúzával. Az árpa esetében az ügynökség 10,48 Mt-t vár a tavalyi 11,35 Mt-val szemben, a kukoricánál pedig 15,63 millió tonnát jósolnak betakarítani 1,8 millió hektárról, ami 8,64 t/ha termésnek felel meg – az Agreste 15,6 Mt-t és 8,9 t/ha-t vár. Emlékeztetőül: 2012-ben 1,67 millió hektárról 15,34 millió tonnát takarítottak be, ami 9,16 t/ha átlagtermésnek felelt meg.

A FranceAgriMer említett október 9-i gabonabizottsági ülése kukorica termését a bizottság 200 ezer tonnával lejjebb vitte, 15,382 Mt-ra, ezzel párhuzamosan 100 ezer tonnával megemelte a takarmányozási célra fölhasznált mennyiség nagyságát, mégpedig 3,7 millió tonnára. A bizottság szerint az uniós tagországok felé 170 ezer tonnával kevesebbet fognak szállítani, ezen adatok fényében pedig úgy vélik, hogy a 2013-2014-es kampányt ugyanennyivel magasabb szintű raktárkészlettel, azaz 2,7 millió tonnával zárják majd.

Az [AGPM](#) szeptember 17-i közleménye úgy fogalmaz, hogy „2013 a kukorica fekete éve” lesz (2013: *année noire pour le maïs*). A szervezet szerint a 2013/14-es szezon kifejezetten nehéz lesz, és úgy technológiai, mint ökonómiai szempontból nagyon komoly tisztánlátást igényel a döntések meghozatala nemcsak a szakma, de az agrárpolitika számára is. A tavaszi „katasztrofális” időjárás (v.ö. 1674/PAR/2013) egyértelműen nagyon komoly negatív következményekkel járt a terméshozamra nézve – az utolsó három év átlagához képest országos átlagban 10%-kal kisebb hektáronkénti termés várható, de egyes nagy kukoricatermő régiókban – pl. Délnyugat-Franciaország, Midi-Pyrénées, Elzász és Rhône-Alpes régiók – 20-30%-os csökkenés sem kizárt. A francia kukoricatermelők számára viszont súlyosbítja a helyzetet, hogy Európában és a világban másutt a várakozásoknak megfelelően alakul a termés, ami az árak további óhatatlan csökkenését fogja eredményezni. Ebben a helyzetben a

kukorica ára nem fogja fedezni a termelési költségeket (a szárítást is beleértve), és csak a területalapú támogatásnak lehet köszönni, hogy a termelés nem lesz komolyan ráfizetéses. Ebben a helyzetben az érdekképviselő szerint a termeléssel kapcsolatos politikai döntések még nagyobb fontossággal bírnak a jövőre nézve, legyen szó a KAP-támogatásokról vagy az olyan konkrét esetekről, mint a víztározók építésének vagy egyes növényvédő-szereknek az engedélyezése. Különösen sajnálatosnak tartják, hogy a kukoricatermelő gazdaságok sajátosságait nem vették figyelembe a zöldítés feltételeinek meghatározásakor. Összességében úgy látják, a kukoricát termelő gazdákat egyszerre négy oldalról érik negatív hatások: kisebb termésátlagok, csökkenő árak, egyes termelési feltételek (öntözés, növényvédelem) ellehetetlenítése és diszkriminatív KAP-reform.

A [fehérjenövények idei terméskilátásaival kapcsolatosan](#) a francia fehérjenövény-termelők országos szakmaközi szervezete, azaz az [UNIP](#) (*Union Nationale Interprofessionnelle des plantes riches en Protéines*) a **borsó** esetében szerény javulásról számol be a tavalyi évhez és az előző 10 év átlagához képest egyaránt, miután ettől a növénytől az idén 4,6 t/ha átlagtermést remélnek. A borsó termése szempontjából a meleg és napos július-augusztus igen kedvező hatással volt, mivel sikerült behozni valamennyit a vegetáció hideg tavasz miatti. Legalább két hetes késéséből, továbbá gyorsan és zökkenőmentesen be lehetett takarítani a termést. A déli megyékben és Poitou-Charentes régióban a hektáronkénti termés az országos átlag fölött, Centre és Basse-Normandie régiókban az alatt van. A vetésterület országosan 8%-kal kisebb, mint tavaly, a minőség azonban kielégítő, köszönhetően többek között az aratás idején tapasztalt kedvező időjárásnak. Az Agreste szerint a takarmányborsó vetésterülete 9%-kal csökkent 2012-höz képest, az idei évben betakarított 122 ezer hektár a 2008-2009-es évek szintjét jelenti, amikor még nem voltak érvényben erre a kultúrára azok a speciális támogatások, amik 2010-től a vetésterület megnövelését eredményezték.

Lóbab 4 tonna körül alakul a termésátlag, ennél a kultúránál elsősorban az ország északi területein maradtak el a számok a várakozásoktól és az országos átlagtól. A borsóval ellentétben a lóbabnak nem kedvezett a meleg és száraz nyár, a hideg tavasz miatti csúszást a túl meleg időjárásban nem tudta a növény kompenzálni. A nagyon gyors érés miatt ugyanis a magok nem tudtak kellően kitelni, így azok mérete 10-20%-kal marad alatta a tavalyinak, pedig június elején még nagyon biztatóak voltak a terméskilátások – a visszaesés különösen a Párizsi-medencében volt érezhető. A zsiszikes szemek aránya egyes tételekben a korábbi évekhez képest nagyobb számban haladta meg a 2-3%-os küszöböt, ami a humán célú fölhasználást kizárja. A déli és nyugati megyékben tapasztalt átlag fölötti termést azzal magyarázzák, hogy itt az őszi vetésű lóbab dominál, ez pedig hamarabb elérte az érési fenofázist, így a száraz és meleg nyár már nem tudta visszafogni a hozamokat.

Az UNIP október közepén [megerősítette](#), hogy a 14%-kal nagyobb idejű vetésterület ellenére (+8 ezer ha), lóbabból csak 265 ezer tonnát tudtak betakarítani, ami 13%-kal alacsonyabb, mint a 2012-es 306 ezer tonna. Az Arvalis és az UNIP közös fölmérése alapján a terméshozam 3,9 t/ha körül alakul, ami 1,2 tonnával kevesebb, mint tavaly és 0,6 tonnával marad alatta a többéves átlagnak. A korábbi, általános megállapításokkal szemben úgy tűnik, hogy az északi Nord-Pas-de-Calais régió tudott csak 5 tonna/ha hozamot elérni. A tavaszi vetésű fajták esetében az ezermagtömeg 420-480 gramm között alakul, míg tavaly ez az érték 5-600 gramm volt. Az exportpiacok közül várhatóan csak az egyiptomival lesznek problémák, mivel ezen a piacon elvárás a magok kellően jó optikai megjelenése, azaz a vevők kifejezetten a nagy magokat keresik, ez pedig az idejű tételek zöménél nem teljesül.

A **napraforgó** is [legalább két hetes késésben volt az idén](#), szeptember közepén még alig kezdődött meg az érdemi aratás, a kedvező időjárás ellenére a táblák fenofázisa 15-30 napos

elmaradást mutatott, főleg délnyugaton és keleten, elsősorban a tavaszi csapadékos időjárás miatti megkésett vetések miatt. Poitou-Charentes és Centre régiókban a betakarítás már megkezdődött, a szemek nedvességtartalma azonban a szokásosnál magasabb. Az egész országra igaz, hogy a jól gyomirtott és egyenletes növényállományú parcellák esetében a termés mennyisége nagyon jó, a még lábon álló állományok esetében is jó termés ígérkezik, leszámítva a délnyugati országrész nem öntözött területeit.

Napraforgóból 1,7 Mt várható, ez az utolsó öt év második legnagyobb termése lesz a 2011-es után, elsősorban a vetésterület érdemi növekedése miatt – a tavaszi rossz időjárás miatt kiszántott őszi kultúrák egy része helyett ugyanis napraforgót vetettek a gazdák. A növekedés az előző évhez képest 90 ezer hektár volt, ebből 73 ezer jutott Centre és Poitou-Charentes régiókra. A 2012-ben legnagyobb napraforgó-termelőnek számító Midi-Pyrénées régióban a vetésterület a tavalyi szinten maradt, a hektáronkénti hozam viszont az országosan mért 2 mázsás visszaeséssel szemben 4 mázsával csökkent.

Az [Agreste október elejei aktualizált becslései](#) szerint az utolsó öt év átlagához képest alacsonyabb termés várható kukoricából, napraforgóból, burgonyából és cukorrépából – [írta a La France Agricole](#) -, szemeskukoricából 15,5 millió, silókukoricából 18 millió tonnát várnak – ez utóbbi a tavalyi mennyiségnek felel meg. A szemeskukorica vetésterülete az idén 8%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban, a növekedés kétharmada Centre, Pays de la Loire, Poitou-Charentes és Bretagne régióknak köszönhető, a silókukorica 4%-os vetésterület-növekedésének jelentős része Pays de la Loire régióhoz köthető. Az augusztusi száraz időjárás a nem öntözött táblákat hátrányosan érintette, noha a vegetáció a júliusi melegnek és csapadéknak köszönhetően sokat be tudott hozni a tavaszi hideg miatti lemaradásból. A hektáronkénti termést országos átlagban 8,8 t/ha-ra teszik, ez 0,6 tonnával kevesebb, mint 2008-2012. átlaga. Az átlaghoz közeli a terméshozam Bretagne-ban, attól 2-3 mázsával elmarad Centre, Poitou-Charentes és Pays de la Loire régiókban, míg ennél is nagyobb a csökkenés Elzász, Midi-Pyrénées, Rhône-Alpes és leginkább Aquitaine régióban. A silókukorica hektáronkénti hozama valamivel az átlag fölött lesz, a termés több mint felét Nyugat-Franciaország állattartó régiói adják: Bretagne, Pays de la Loire és Basse-Normandie.

A FranceAgriMer október 10-i gabonaágazati hírlevelére (Céré'Obs) hivatkozva a La France Agricole [arról számol be](#), hogy október 7-ig a szemeskukorica-vetésterület 2%-át takarították be az egy évvel korábbi 14%-hoz képest. A növényállomány állapota az esetek 15%-ában rossz vagy nagyon rossz (2012-ben ugyanezen napon ez a mutató csak 8% volt), viszonylag jó 28%-nál (2012: 23%), jó és nagyon jó az állományok 57%-ában (tavaly 69%).

Burgonyából 4,9 millió tonnát várnak, ez a korábbi időszakhoz képest 2%-os visszaesés. A legnagyobb termelőnek számító Picardie régióban az idej hozamok az előző öt év átlagához közelítenek azzal a megjegyzéssel, hogy itt tavaly kifejezetten kis termést adott ez a kultúra.

Repcéből 20%-kal takarítottak be kevesebbet, mint tavaly, a várható mennyiség 4,3 Mt, ez a 2008-2012-es időszak átlagától is elmarad 16%-kal, az okok a vetésterület és a hozam csökkenésében keresendők. A terület egy év alatt 10%-kal csökkent, ebben szerepe van a rossz időjárás miatti kényszerű kiszántásoknak is. Az országosan várt 3,02 t/ha hozam 4 mázsával kevesebb az előző öt év átlagánál, a kiesés elsősorban Centre, Lotaringia és Poitou-Charentes régiókban szembeötlő.

Az Agreste **lágyszószóból** október elején 36,9 Mt termést jósolt (+4% a 2008-2012-es időszak átlagához képest, egy hónappal korábban 37 Mt volt a becslés), a 7,4 t/ha hozam szintén átlag fölöttinek mondható. A régiók között viszonylag nagy a szórás, Picardie-ban 9 t/ha, centre

régióban csak 7,1 t/ha a termésátlag. Míg 2011-ben az aszály miatt közel százezer hektárral kevesebbről takarítottak be búzát, az idei évben a megszokott vetésterületen álltak újra föl a kombájnok. **Durumbúzából** százezer hektárral kevesebb volt az aratható terület, mint egy évvel korábban, ennek egyik oka a vetéskori kedvezőtlen időjárás, a másik pedig a lágybúzáéhoz képest nem kellően magas értékesítési ár. A 335 ezer hektár a 2003-as szintet jelenti, azaz ami arra az időszakra volt jellemző, mielőtt bevezették volna durumbúza esetében alkalmazott minőségi felárat. A 2013-as termés (1,8 Mt) országos szinten 26%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban, de egyes régiókban is komoly a visszaesés, még a tavalyinál jobb termésátlagok ellenére is: Centre régióban 26, Midi-Pyrénées-ben 30%-kal takarítottak be kevesebbet, mint az előző öt év átlaga. Itt a hozamok is csökkentek, ami még inkább fölgyorsította a vetésterület csökkenését.

Az **árpa** termését az Agreste 10,3 Mt-ra becsüli, ennek több mint kétharmada őszi árpa, a mennyiség mindenképpen alacsonyabb mint a tavalyi és a több éves átlag. Hiába nőtt a vetésterület több régióban – tavaly sok helyen kellett az időjárás miatt kiszántani vagy tavaszi árpával fölülvetni az őszi árpa-vetések is –, a kisebb hozamok miatt ez a végeredményben nem tükröződik. Tavaszi árpából jóval kevesebbet takarítottak be mint 2012-ban, amikor kivételesen nagy volt a vetésterület és a termésátlagok is két mázsával elmaradtak az előző öt év átlagához képest.

A **tritikálé** esetében stabilizálódott a vetésterület, miután 2007-2012. között 324 ezerről 416 ezer hektárra nőtt, ez utóbbihoz képest 7%-os csökkenés volt az idén, különösen az ország középnyugati területén. Mivel a terméshozamok is kisebbek voltak, mint tavaly, a betakarított mennyiség 11%-kal volt kisebb.

Gyümölcsfronton a kilátások nem túl rosszak, a tárca szerint az alma esetében például „normális évjáratra” lehet számítani. A [La France Által hivatkozott Agreste-kiadvány szerint](#) szeptember elsején az ország almatermését 1,7 millió tonnára becsülték, ami 25%-kal magasabb, mint a tavalyi, soha nem látott alacsony termés. Provençe-Alpes-Côte d’Azur (PACA) régióban az itt-ott bekövetkezett jégverés ellenére nincs komoly kiesés, a meleg miatt viszont egyes fajták – pl. ’Gala’ – színeződése nem mindig megfelelő. Az egyik legnagyobb termelőnek számító Pays de la Loire régióban a termés magasabb lesz, mint tavaly, a gyümölcsméret azonban elmarad a várttól. Tovább csökkent az ültetvények területe, még hozzá leginkább a ’Gala’ esetében (-5%). A termés mindazonáltal 18%-kal marad el a 2008-2012-es évek átlagától, elsősorban az ültetvény-kivágások miatt. Midi-Pyrénées régióban 2-3 hetes késében voltak az ültetvények, a gyümölcsméret heterogén, a ’Gala’ első szedéseiben nagy a kis gyümölcsök aránya. Aquitaine-ben is lemaradásban van a vegetáció, a varasodás nyomai sok helyen láthatók, a gyümölcsméret elmarad a várakozásoktól. Rhône-Alpes régióban a vegetáció két hetes késében van, a méret közepes, Centre régióban is két hetes a csúszás, a termés viszont a 2008-2012-es évek átlagához közelít. Ugyanezen időszakhoz képest viszont magasabb termést várnak Limousine régióban, ami jóval magasabb lesz, mint a tavalyi gyenge termés. A szedés két hetet késik, a gyümölcsök mérete közepes, egyes területeken a pirosra színeződés nem kellőképpen intenzív. Languedoc-Roussillon régióban a lemaradás 10-20 nap fajtától függően, a tavaszi hideg idő miatt a tavalyinál apróbb gyümölcsöket várnak.

Borból a [minisztérium 44,5 millió hektolitert prognosztizál](#), a virágzáskori problémák okozta rossz és egyenetlen [bogyófejlődés](#), valamint a [bimbó- és terméselrűgás](#) miatt, továbbá a nyári viharok és jégverések következtében a mennyiség elmarad a várakozásoktól, noha így is 7%-kal lehet több mint a tavalyi év történelmileg alacsonynak mondott szintje, ám alatta marad a megelőző öt év átlagának. A meleg nyár ellenére a vegetációs késés nem lett kisebb, a termelők késői szüretre készülnek, ezért az őszi időjárás meghatározó lesz. Az exporttal a

borok és égetett szeszek esetében [nem volt probléma ez év első hat hónapjában](#): a kivitel értékben tovább nőtt, a mennyiség viszont valamelyest visszaesett (-1,3%). A francia bor- és égetett szesz-exportőrök szövetsége ([Fédération des exportateurs de vins et spiritueux de France](#), FEVS) adatai szerint a kivitel már az előző két évben is rekordot döntött, az idén ez a tendencia tovább folytatódott – az első félévben az exportból származó árbevétel elérte az 5,1 milliárd eurót, ami 1,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét. A FEVS szerint az adatok azt mutatják, hogy a bor- és égetett szesz-export a francia külkereskedelem egyik legdinamikusabb területe, ami akkor is növekedett, mikor a teljes francia kivitel az év eleje óta 2%-kal visszaesett. Míg a borok esetében a növekedés csak 0,3% volt, az égetett szeszek 4%-os bővülést mutattak – ez utóbbi értéket produkálják önmagukban a konyakok is, ezzel átlépve az egy milliárd eurós határt! Míg a pezsgők értékben 1,8%-os bővülést mutattak, a borok mennyiségben 1,8, értékben 0,2%-os visszaesést voltak kénytelenek elkönyvelni. Egyes régiók akár egészen eltérő eredményeket is mutathatnak, ezen belül Elzász, Languedoc-Roussillon és a Côtes du Rhône borai kimondottan jól teljesítenek. Az export szempontjából aggasztó, hogy 2012-ben soha nem látott kis mennyiség került a pincékbe, a szakemberek csak remélni tudják, hogy az árualap átmeneti beszűkülése nem lesz hosszabb távon negatív következményekkel a kivitelre és meg tudják tartani jelenlegi piacaikat. A világ egyes részeibe irányuló kivitel a helyi gazdasági viszonyoktól is függ: az EU-országok piaca ilyen szempontból stabilnak mondható (összességében 2 milliárd euró, +0,5%-os bővüléssel), Észak-Amerika, ezen belül főleg az USA érdemben növekszik (910 millió euró, +5%). Ázsia viszont valamelyest kevesebbet vásárol, ez alól kivétel Szingapúr (ami az USA és az Egyesült Királyság után a harmadik legjelentősebb fölvevőpiaca a francia boroknak) és Thaiföld.

A La France Agricole [október közepén megjelent írása](#) az Agreste adataira hivatkozva arra hívja föl a figyelmet, hogy a borpiacon 1995. óta a legalacsonyabb a francia árualap, mindössze 74 millió hektoliter minden borféléseget ideértve (tavaly ilyenkor még 76 Mhl volt a pincékben), amit súlyosbít, hogy az idei terméskilátások sem igazán jók. Július végén a termelői pincékben csupán 29,9 Mhl volt, ez 12%-kal kevesebb, mint a megelőző öt év átlaga. Az AOC, IGP és eredet-megjelölés nélküli borok esetében egyaránt csökkentek a készletek, a legerőteljesebben Bourgogne, Beaujolais, Jura, Savoie (-30 %), Val de Loire, Centre (-29 %), a Rhône-völgye és Provence (-20 %) esetében. A kilátásokat tovább rontja, hogy az idei szüret is kevés bort ígér, a szakmai szervezetek szerint – szemben a szaktárca 44,1 Mhl-es becslésével – csak 43,5 Mhl bor várható. A FranceAgriMer egyelőre nem bocsátkozott becslésekbe a várható piaci tendenciákkal kapcsolatos, csupán arra hívta föl a figyelmet, hogy Spanyolországban a tavalyi 34,2 Mhl helyett 43 Mhl-es termés várható, a francia borkereskedők pedig várhatóan a spanyol piacról jelentős mennyiséget fognak vásárolni, ha nem lesz kellő francia árualap.

A francia borpiac 2012-2013-as szezonja nagyon jó, az elmúlt tíz évben a legmagasabb árakat produkált a lédigben értékesített IGP és földrajzi megjelölés nélküli borok esetében egyaránt, amivel kompenzálni lehetett a mennyiség csökkenését. Az árbevétel a földrajzi megjelölés nélküli borok kategóriájában 236,7 millió euró volt (+11% 2011/12-höz képest), míg az IGP-boroknál 606 millió euró (+7%). Ebben a kategóriában egyedül a szőlőfajta-megjelölés nélküli vörösborok nem tudtak olyan árnövekedést produkálni, ami ellentételezte volna a mennyiség csökkenését, és várhatóan ez az idei évben is így lesz. Bordeaux és a Côtes du Rhône esetében a termés annyira kicsi, hogy az már egyes termelői pincészetek stabilitását, jövőjét is veszélyezteti.

A vetőmag-piacon a szakmaközi szervezet (*Groupement national interprofessionnel des semences et plants*, [GNIS](#)) gabonaszekciójának szeptember végi [előzetes adatai szerint](#) a gazdák igyekeznek minél előbb beszerezni a vetőmagot, ami látszik a piac intenzitásán is

(véglegesnek mondható számok leghamarabb november végén állnak majd rendelkezésre). Az eladások alapján úgy tűnik, nőni fog az árpa vetésterülete, „korrektül alakul” a lágybúza vetőmag-forgalmazása is, ahol az eladott mennyiségre kétségtelenül hatással van, hogy az idén az ezermagtömeg nagyobb, mint tavaly. A durumbúza esetében a helyzet bonyolultabb, mivel a vetésterület minden bizonnyal tovább fog csökkenni – ebben a rosszabb termésátlagok és a minőségre negatív hatással járó növény-egészségügyi problémák egyaránt szerepet játszanak, ezek pedig sok termelőt elbizonytalanítanak, mivel nem tudják teljesíteni a malomipari elvárásokat. Rozsból és tritikáléból szintén csökkenő eladásokra számíthatnak a vetőmag-forgalmazók, hasonlóan problémás a zabvetőmag-piac, ahogy a fehérjenövények esetében sincsenek túl jó kilátások, amit elsősorban azzal magyaráznak, hogy a termésátlagok továbbra sem érik el azt a szintet, ami már kellően vonzó a gazdák számára. A GNIS emlékeztet arra, hogy egyre több gazda vásárol fémzárolt vetőmagot (2012-ben 58%), emögött nem csak gazdasági megfontolások állnak, hanem az is, hogy ezen keresztül valójában minőséget garantáló szolgáltatást vásárolnak.

A La France Agricole-ban [közölt adatok](#) szerint a termelők 24%-a nem kíván érdemben változtatni a vetésszerkezetén, a többiek viszont igen, így várhatóan az őszi vetésű lágybúza vetésterülete tovább nő (+21%), míg a repce esetében a tavalyi 9%-os növekedés 4%-ra fog mérséklődni. Ez a két kultúra főleg az ország északkeleti és középső területein örvend egyre nagyobb népszerűségnek.

A **cukorrépa** termésében is érezhető a tavaszi hideg és csapadékos időjárás negatív hatása, a várható 84 t/ha 6%-kal lesz kevesebb, mint a megelőző 5 év átlaga. A vetésterület stabilizálódott Picardie régióban, viszont csökkent az egyik legfontosabb termelőnek számító Champagne-Ardenne-ben. Az országosan várt 33,2 Mt valamelyest alatta marad a tavalyi mennyiségnek. A Centre d'Études et de Documentation du Sucre ([CEDUS](#)) adatai szerint az idei francia cukorgyártás 4,5 millió tonna alatt lesz, ami kevesebb, mint az előző kampányban. A júliusi és augusztusi kedvező időjárásnak köszönhetően az állományok valamelyest be tudták hozni a kései vetés és a hideg időjárás miatti vegetációs lemaradást. Franciaország az EU legnagyobb, a világ nyolcadik cukorgyártója, ezért számára a piac alakulása nagyon fontos. A nemzetközi cukor szövetség (Organisation internationale du sucre, ISO) [szerint](#) a 2013/14-es időszakban továbbra is kínálati piacra lehet cukorból számítani, mivel a kereslet 4,502 Mt-val marad alatta a kínálatnak – igaz, ez 2012/13-ban még 10,261, 2011/12-ben 6,165 Mt volt.

A szaktárca statisztikai hivatalának (Agreste) szeptember végi [adatai szerint](#) a **húspiacon tovább csökkent** a levágott marhák és juhok mennyisége. Az elmúlt egy évben a marháknál 7%, a juhoknál 4% volt a visszaesés mértéke. Az idei év első nyolc hónapját vizsgálva a marha-vágások darabra 4,4, mennyiségre 4,5%-os csökkenést mutatnak, de míg ezen belül a tejtermelésből kieső tehenek esetében 10%-os a csökkenés, a fiatal hízóbikák 11%-os növekedést mutatnak. A juhok vágása darabra 2,2, mennyiségre 3,2%-os csökkenést mutat január és augusztus között – a levágott bárányok 3%-os visszaesésével szemben a termelésből kikerülő anyajuhoknál 3,3%-os a növekedés.

A Le Figaro az AFP-re hivatkozva [arról írt](#), hogy a francia [libamáj-export](#)-export továbbra is jól alakul, az állatjóléttel kapcsolatos viták árnyékában többek között az ázsiai piacokon és a Közel-Keleten sikerült új vevőket találni a hízott víziszárnyas-tenyésztők szakmaközi szervezetének ([Comité interprofessionnel des palmipèdes à foie gras](#), Cifog) adatai szerint. Az év első hét hónapjában 6%-kal bővültek az eladások, elérve a 39 millió eurót. Hatalmas ugrást sikerült elérni Indonéziában, de 75%-kal nőtt a thaiföldi szállítás is. Szingapúrba 39, Japánba 35, az Egyesült Arab Emírátságokba 63, Kanadába 180, Csehországba 22%-kal nőtt az

értékesítés. Más desztinációk viszont visszaestek, ilyen Spanyolország (-13%), Belgium (-3%), Németország (-4%) és oroszország (-7%). Ezzel együtt a legnagyobb mennyiséget továbbra is Spanyolország, Japán és Belgium vásárolja.

Somogyi Norbert, Párizs